

szen iskolai tevékenységként értelmezték a vetélkedőt. A pedagógusoknak viszont kevés a szabadidejük, így legközelebb nekünk, könyvtárosoknak kell kitalálnunk a visszajelzés azon módját, hogy a vetélkedő eredményét, következtetéseit, tanulságait a pedagógusok felhasználhassák munkájuk során az olvasás oktatásakor.

A PISA-felmérések meghatározásában az olvasás *„írott szövegek megértése, felhasználása és az ezekre való reflektálás annak érdekében, hogy az egyén elérje céljait, fejlessze tudását és képességeit, és hatékonyan részt vegyen a mindennapi életben”*. Továbbra is feladatunknak tekintjük tehát, hogy a gyermekekkel foglalkozunk, megismertessük velük az olvasás hasznát és örömét, hogy ezáltal érdekfűző, széles látókörű, művelt felnőtté válhassanak.

Szűcs Mária

Biblioterápia, avagy „könyves mulatság” Dunakeszin

Könyvtárosok, pedagógusok nem titkolt vágya, hogy kezük alól minél többen kerüljenek ki olyanok, akik számára az olvasás örömet jelent. A biblioterapeuta célja is hasonló: saját eszközeivel igyekszik megszerettetni a könyvet, az olvasást mindenkivel.

A dunakeszi Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár által elnyert egyéves uniós projekt – *Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Megújulás Operatív Program „Tudásdepó-Expressz”* – kapcsán olyan szakmai munkák megvalósítására került sor, amely a város különböző korú lakóit és a könyvtár nyújtotta lehetőségeket hozza közelebb egymáshoz.

A TÁMOP-3.2.4-09/1/KMR kódjelű pályázat egyik keretprogramja az *Olvasó Város*, amely nevében is jelöli célját: az olvasási kultúra fontosságát és széles körben való elterjesztését. E keretprogram rendezvénycsoportjai között szerepel a biblioterápia is. Az a sajátos, de sajnos, ritkán alkalmazott könyvtári módszer, aminek a kiindulópontja legtöbbször egy szépirodalmi szöveg. E köré formálódik aztán az a csoportbeszélgetés, amely „ajtót nyit” önmagunk és társaink felé is.

Jelen pályázat keretében ez az *ajtónyitogatás* Dunakeszin valósult meg a Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár, valamint a Bárdos Lajos, a Széchenyi István és a Szent István Általános Iskolák együttműködésével. A foglalkozásokon felső tagozatos tanulók vettek részt, összesen kilencvenen. Mivel a rendelkezésre álló négy óra jelentősen meghaladta a hagyományos biblioterápiás időkeretet, ezért a pályázat megvalósítására felkért Bartos Éva és Madaras Judit biblioterapeuták komplex módon tervezték meg a foglalkozásokat: drámajáték, receptív zeneterápia, kreatív írás, rajzolás, filmvetítés tette kerekké a „szokásos” biblioterápiát. A résztvevő kamaszok így *komplex művészetterápia* részesei lehettek hat héten keresztül. Egy alkalommal tizenöt szociálisan hátrányos helyzetű, magatartásproblémás diák volt jelen. Őket a már említett általános iskolák tanárai választották ki. A foglalkozá-

sok 2011. március 23-ától április 27-éig tartottak. Nemcsak a személyek, hanem a helyszín is változott. Két-két alkalommal a Bárdos Lajos, illetve a Széchenyi István Általános Iskola könyvtára adott otthont a rendezvénynek, újabb két alkalommal pedig a Kölcsey Ferenc Városi Könyvtár olvasótermében biztosítottak helyet számunkra.

A gyermekek semmilyen előzetes tájékoztatást nem kaptak a programról. Ezzel a jelenlévő diákok, tanárok és könyvtárosok számára lehetővé vált a módszer hatékonyságának „mérése”. Hogy várakozásaink nem voltak ábrándszerűek, azt mindennél jobban bizonyítja az egyik kamasz fiú véleménye, aki a saját élményei alapján a biblioterápiát a címben szereplő *könyves mulatsággként* nevezte meg. Ha csak ez az egy tanuló vitte volna magával az olvasásban lévő örömforrás átélését, akkor már nem lett volna hiábavaló a „*Barátom a könyv*” című biblioterápiás foglalkozás-sorozat megvalósulása. Azonban a fiúk és lányok ennél többet is tartogattak számunkra. Igaz, hogy a terápiás elmélyülésre a pályázati kiírásból fakadóan nem volt lehetőség, hiszen egy-egy foglalkozás mindig új csoporttal indult. De ennek ellenére az irodalmi szöveg – La Fontaine *A farkas és a bárány* című fabulája – mentén érlett személyes megnyilvánulások kapcsán, valamennyien átéltük a terápiás hatást.

Ezen legjobban a Városi Könyvtár munkatársai lepődtek meg. Ők ugyanis a tanulók némelyikét a nem éppen példa- és rendeltetészerű könyvtárlátogatások révén ismerik. A biblioterápia alatt összehasonlításra nyílt lehetőségük, s ők hitték el, hogy ugyanazon személyekkel találkoztak a foglalkozásokon, mint akikkel a könyvtárban szoktak. Ugyanakkor a serdülők lelkében lévő mozdulásokat nyomon lehetett követni egy adott foglalkozás tükrében is. A fegyelmezetlen, néhol kifejezetten szemtelen fiúk és lányok négy óra elteltével már másképp viselkedtek – *farkasjegyeik* mellett a *bárányjegyek* is megjelentek rajtuk. Visszajelzéseik szerint mindebben nemcsak a történet alapján kialakult beszélgetésnek, hanem a zenének és a sok játéknak is szerepe volt. Meglepte őket, hogy ez egy olyan hely, ahol nem kell sietni, ahol mindenki véleménye egyaránt fontos, ahol minősítések helyett érveket várunk. A kamaszlelekből fakadóan a provokálás, a terapeuta „tesztelése” sem maradt el. De amikor látták, hogy itt nincsenek tabutémák, hogy nyíltan és humorral bármiről lehet beszélni, akkor felhagytak a próbálkozásokkal. Így aztán a terapeutának nem is nagyon kellett őket, illetve a beszélgetést visszaterelni a mesebeli patakpartra. Ahogy arról korábban már volt szó, elmélyülési lehetőséget jelentett volna, ha hat alkalmon keresztül ugyanaz a csoport vesz részt a biblioterápián. Mivel most pont fordítva történt, így csak *légi felvételekre* került sor, de azért így is volt egy-egy végszónk, ami maradandó élményt jelentett mindannyiunknak. Az egyik csoport legellenszegülőbb tagja arra a kérdésre, hogy életében átélt-e már olyat, hogy egyszer farkas volt, máskor pedig bárány – a következőt válaszolta:

Fiú: – „*Egyszer megvertem egy nálam kisebb gyermeket. Aztán jött az apja.*”

Terapeuta: – „*Mi voltál, amikor a gyermeket bántottad?*”

Fiú: – „*Farkas*”.

Terapeuta: – „*És amikor az apjával találkoztl?*”

Fiú: – „*Bárány*”. (Kis szünet után) – „*Nem is bárány, hanem egy igazi gyáva nyúl.*”

Talán nem meglepő, ha ezután néhány pillanatig csend ült a teremben... Bizonyára az ilyen momentumok nagy mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a tanárok, iskolai könyvtárosok is érdeklődéssel keresik a Városi Könyvtárban a biblioterápiára vonatkozó szakirodalmat, amelyet a program előkészítésében résztvevő munkatársak – Csonka Mária, Nyigrényi Katalin és Adorjáni Zsuzsanna jóvoltából – bőségesen meg is találnak. Ami a gyermekeket illeti, a biblioterápián kívüli reakcióik is azt sugallják, hogy jól érezték magukat a *könyves mulatságon*. Már most azt kérik a helyi könyvtárosoktól, hogy mindenképpen szóljanak nekik, ha lesz még ilyen lehetőség. A folytatást magasabb szintről is szorgalmazzák, ugyanis a biblioterápia híre a város önkormányzatának Művelődési Osztályára is eljutott.

Jó volt megtapasztalni, hogy a könyv által barátságok születhetnek, amit persze ápolni kell – személyes találkozás révén is:

*„Oda menjünk, ahol kellünk,
ahol nekünk öröm lennünk,
hol a csókok nem csimbókók,
nem hálóznak be a pókok.”*

Madaras Judit